

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Besluit van de Vlaamse Regering voor het nemen van dringende en tijdelijke maatregelen in het onderwijs ten gevolge van de COVID-19-crisis met betrekking tot de geïntegreerde proeven en kwalificatieproeven, het uitstel voor het indienen van leerplannen, het behoud van het statuut van gehuwd of zelfstandig student, het verlengen van de looptijd van de projecten 'Taalstimulerende activiteiten' en 'Lezen op School' en de budgetbeheersing inzake bijkomende lestijden, lesuren en uren-leraar voor de remediëring van leerlingen die leerachterstand hebben opgelopen door covid-19

Samenvatting

De COVID-19 pandemie heeft een impact op de organisatie van geïntegreerde proeven en kwalificatieproeven in het secundair onderwijs, op de na te leven termijn voor het indienen van leerplannen voor de studierichting Defensie en veiligheid, op studenten met het statuut van gehuwd of zelfstandig student en op de activiteiten in het kader van de projecten 'Taalstimulerende initiatieven' en 'Lezen op School'. Daarom zijn maatregelen noodzakelijk om de studieloopbaan en het recht op leren van leerlingen en studenten maximaal te vrijwaren. In het kader van bijkomende lestijden, lesuren en uren-leraar voor de remediëring van leerlingen die leerachterstand hebben opgelopen door covid-19 is het bewaken van het budget en ingrijpen noodzakelijk.

Alle maatregelen in dit besluit zijn eenmalig en vormen een tijdelijke afwijking op de normale regeling.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Leerplichtonderwijs
Hoger Onderwijs
Ondersteuning van het onderwijsveld

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Inspectie van Financiën verleende een advies op 3 maart 2021
De Vlaamse minister, bevoegd voor begroting gaf zijn akkoord op 18 maart. 2021.-

VR-beslissingen:

Besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 tot toekenning van projectsubsidies van voor de projectoproep Lezen op school 2020 voor de periode van 1 september 2020 tot en met 31 augustus 2021 VR

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Tijdens de huidige COVID-19 pandemie gelden er ook in (het schooljaar 2020-)2021 nog strikte veiligheidsmaatregelen in de maatschappij en ook in scholen waardoor het regelmatige verloop van de onderwijsactiviteiten en de situatie van leerlingen en studenten grondig beïnvloed wordt. De duur en de ernst van deze pandemie is moeilijk lange tijd vooraf in te schatten. Verschillende activiteiten in het onderwijs zullen nog enige tijd anders moeten verlopen dan normaal. Dit verplicht de overheid en de onderwijsinstellingen om voortdurend na te denken over welke processen in de problemen komen en om alternatieven te bedenken om de onderwijsloopbaan van leerlingen en studenten maximaal te vrijwaren.

Een aantal regelingen in het onderwijs zijn immers niet aangepast aan deze uitzonderlijke situatie. Voorliggend besluit regelt een aantal noodzakelijke aanpassingen op het niveau van uitvoeringsbesluiten. Het gaat om maatregelen op diverse terreinen die in de artikelsgewijze bespreking concreet worden toegelicht.

De regelingen moeten ervoor zorgen dat;

- bepaalde activiteiten zoals geïntegreerde proeven en kwalificatieproeven die door overmacht niet kunnen doorgaan niet betekenen dat leerlingen een jaar zouden verliezen;
- de termijn voor het indienen van leerplannen voor de studierichting Defensie en Veiligheid wordt aangepast opdat de nodige beslissingen tijdig kunnen gebeuren;
- studenten omwille van het feit dat ze geen inkomen kunnen verwerven hun statuut van gehuwd of zelfstandig student zouden verliezen;
- reeds geplande activiteiten in het kader van de projecten 'Taalstimulerende activiteiten' en 'Lezen op School' in het belang van de betrokken aanbieders en de leerlingen nog kunnen georganiseerd worden in het schooljaar 2021-2022 binnen de reeds toegekende subsidies;
- het budget van de maatregel inzake bijkomende lestijden, lesuren en uren-leraar voor de remediëring van leerlingen die leerachterstand hebben opgelopen door covid-19 op een vlotte en doortastende manieren binnen de beschikbare kredieten te houden.

Alle maatregelen in dit besluit zijn eenmalig en vormen dus een tijdelijke afwijking op de normale regeling die daarna opnieuw van toepassing zal zijn.

De regelingen zijn hoogdringend omdat bovenvermelde inschattingen nog steeds moeilijk lang vooraf te maken zijn gezien het onbekende verloop van de pandemie en gezien termijnen in een regelgevend proces gemakkelijk enkele maanden in beslag nemen. Om scholen en studenten de mogelijkheid te geven om het verder verloop van het schooljaar te organiseren moet zo snel mogelijk duidelijkheid gegeven worden over de voorwaarden waaronder dit kan.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1 en 2

In een aantal leerjaren en onderwijsvormen van het secundair onderwijs moet een geïntegreerde proef (GIP) worden georganiseerd.

In het buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm 3 moet op het einde van de kwalificatiefase (en ook mogelijks op het einde van de integratiefase) een kwalificatieproef worden georganiseerd.

Regelmatige leerlingen moeten verplicht aan deze proeven deelnemen.

De GIP of de kwalificatieproef wordt beoordeeld door de leraars die de betrokken vakken onderwijzen, evenals door deskundigen op het terrein van de te beoordelen kwalificatie. Deze deskundigen worden in de loop van het schooljaar aangeduid door het schoolbestuur of haar afgevaardigde.

Door de uitzonderlijke omstandigheden die het COVID-19-virus met zich meebrengt, zullen scholen niet altijd in de mogelijkheid zijn om de geïntegreerde proef of een kwalificatieproef in opleidingsvorm 3 te organiseren op het einde van dit schooljaar. Ook de betrokkenheid van externe deskundigen bij de beoordeling van de GIP kan in het gedrang komen.

Daarom voorzien voorliggende bepalingen voor het schooljaar 2020-2021 dat de geïntegreerde proef of de kwalificatieproef een facultatief onderdeel wordt van de eindevaluatie van een leerling, en geen verplicht onderdeel. Zo kan elke school rekening houdend met de eigen specifieke context autonoom beslissen of de proeven al dan niet kunnen worden georganiseerd. Daarnaast stipuleren de bepalingen dat – in voorkomend geval – de afwezigheid door overmacht van deskundigen bij de beoordeling geen afbreuk doen aan de rechtsgeldigheid ervan. Deze maatregelen werden ook genomen voor het schooljaar 2019-2020, in artikel 5 en 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 mei 2020 houdende diverse dringende maatregelen in onderwijs ingevolge COVID-19.

Artikel 3

Op 1 september 2021 start de nieuwe opleiding Defensie en veiligheid, derde graad tso. Deze opleiding wordt georganiseerd in nauwe samenwerking tussen de onderwijsverstrekkers en de diverse publieke en private veiligheidssectoren van ons land en dat in het verlengde van een convenant dat ze met de Vlaamse overheid op 30 september 2020 hebben gesloten. De opmaak van (één of meer) leerplannen voor deze specifieke studierichting vergt intens overleg en afstemming tussen alle partijen. Dat proces wordt bemoeilijkt door de coronasituatie. De reglementaire indieningstermijn, nl. uiterlijk 31 januari 2021, ter goedkeuring van de leerplannen in kwestie is daardoor niet haalbaar en wordt verdaagd naar uiterlijk 31 maart 2021.

Artikel 4 en 5

De artikelen 6/2 en 7/2 van het Besluit van 7 september 2007 van de Vlaamse Regering betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap regelen het behoud van respectievelijk het gehuwd en zelfstandig statuut.

Bij deze studenten wordt er uitgegaan van het inkomen van de studenten zelf (bij de gehuwde studenten ook van het inkomen van de partner). Aangezien dit vaak lager ligt dan het (gezamenlijk) inkomen van de ouders, komen deze studenten dan ook vaker in aanmerking voor een hogere studietoelage.

Elke student moet het statuut van zelfstandig student eerst kunnen verwerven. De daaropvolgende jaren moet de student het behoud van dat statuut aantonen. Eén van de voorwaarden voor dat behoud is het beschikken over financiële middelen in het kalenderjaar waarin het academiejaar

start. In 2019-2020 konden +/- 3.500 studenten het statuut van zelfstandig student zo behouden.

Sinds het uitbreken van de COVID-19-crisis zijn de job opportuniteiten voor studenten echter sterk geslonken. Zo kunnen studenten geen of minder inkomsten verwerven om aan die inkomensvoorwaarde te voldoen. In 2019-2020 konden minder dan 100 studenten hun statuut van zelfstandig student niet behouden en daardoor vielen ze terug op het inkomen van de ouders. Het gemiddelde toelagebedrag voor deze studenten nam daardoor tussen 1.500 en 2.000 euro af. Ongeveer 500 studenten konden het behoud van het statuut niet meer aantonen en verloren ook volledig het recht op een studietoelage. Maar door het wegvallen van de jobs voor de studenten tijdens de Coronacrisis dreigen dit veel grotere groepen te worden.

De voorgestelde maatregel komt er dus om een scenario te vermijden waarin studenten het recht op een (deel van) een studietoelage zouden verliezen omdat ze hun statuut als zelfstandig student verliezen door minder (arbeids)inkomsten als gevolg van de coronacrisis.

Meer bepaald wordt voor studenten die in het verleden al financiële zelfstandigheid hebben kunnen aantonen, de financiële voorwaarde voor het behoud van het statuut voor het academiejaar 2020-2021 geschrapt.

De voorgestelde maatregel over het behoud van het zelfstandig statuut houdt echter wel nog steeds in dat er o.a. aan de financiële voorwaarden (de inkomenstoetsing), de nationaliteitsvoorwaarden en de pedagogische voorwaarden moet worden voldaan.

- er is een verschil tussen de financiële voorwaarde voor de bepaling van het zelfstandig statuut en de financiële voorwaarde voor het inkomen. Een student met een jaarinkomen van bv. 100.000 euro kan een statuut aantonen of behouden, maar slaagt niet voor de financiële voorwaarde m.b.t. de inkomenstoetsing;
- er is een verschil tussen de hoogte en het jaar van het inkomen dat dient om het zelfstandig statuut te behouden (inkomen van het huidige academiejaar) en het referentie-inkomen waarop de studietoelage zal worden berekend (doorgaans het inkomen van twee jaar geleden bij studenten die het statuut al enkele jaren hebben)..
- studenten kunnen dus het zelfstandig statuut behouden maar het recht op een studietoelage (gedeeltelijk) verliezen omwille van een te hoog inkomen.

Als er een meerkost zou zijn, kan op basis van cijfermateriaal van het academiejaar 2019-2020 aangetoond worden dat het gaat over minder dan 100 KEUR, een zeer minimale meerkost in vergelijking met het (open-end) budget van + 100.000 KEUR. De meerkost zal desgevallend budgettair worden opgevangen binnen de beschikbare kredieten

Artikel 4 voorziet een afwijking van artikel 6/2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap. Door de afwijking behoudt de gehuwde student het statuut van gehuwd student tijdens het academiejaar 2020-2021 als hij over dit statuut beschikte in het verleden en dit statuut nooit heeft verloren.

Artikel 5 voorziet een afwijking van artikel 7/2 van hetzelfde besluit. Daardoor behoudt de student het statuut van zelfstandig student tijdens het academiejaar 2020-2021 op voorwaarde dat 1° hij over dit statuut beschikte in het verleden en dit statuut nooit heeft verloren; en 2° hij niet voldoet aan de voorwaarden van het statuut van gehuwd student, vermeld in artikel 6 van hetzelfde besluit.

Beide artikelen zijn een uitvoering van aanbeveling 100° van de resolutie van 16 december 2020 van het Vlaams parlement over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid (<https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1632567>) over studenten met financiële moeilijkheden.

Artikel 6, 7, 8 en 9

Op 10 juli 2020 keurde de Vlaamse Regering het ontwerp van besluit goed tot toekenning van een projectsubsidie voor de organisatie van taalstimulerende activiteiten Nederlands in de schoolvakanties en de buitenschoolse opvang voor kinderen en jongeren, voor de periode van 20 juli 2020 tot en met 31 augustus 2021.

Op 17 juli 2020 keurde de Vlaamse Regering een besluit goed tot toekenning van projectsubsidies van voor de projectoproep Lezen op school 2020 voor de periode van 1 september 2020 tot en met 31 augustus 2021.

De administratie ontving talrijke signalen van begunstigden van beide projectsubsidies dat een groot deel van de activiteiten die gepland waren in het kader van de projecten 'Taalstimulerende activiteiten' en 'Lezen op School' niet konden en kunnen georganiseerd worden omwille van de maatregelen voor COVID-19.

De taalstimulerende activiteiten worden uitsluitend buitenschools (voor- of naschools of in het weekend) en in schoolvakanties georganiseerd. In de meeste gevallen worden ze gecoördineerd door de lokale besturen. Vrijtijdsactiviteiten voor jongeren vanaf 13 jaar zijn verboden sinds 29 oktober 2020 om de COVID-19-epidemie in te dijken. Voor kinderen tot en met 12 jaar zijn vrijtijdsactiviteiten wel toegestaan. Toch dient opgemerkt te worden dat gemeenten op lokaal niveau in sommige gevallen uit veiligheidsoverwegingen bijkomende lokale regelgeving hebben uitgevaardigd en ook vrijtijdsactiviteiten voor 12-jarigen aan banden hebben gelegd. Een groot deel van de taalactiviteiten werd gepland in de schoolvakanties, waaronder de herfstvakantie 2020. Omdat onze samenleving op dat moment geconfronteerd werd met de start van de 2de coronagolf, is toen op lokaal niveau beslist om ook bepaalde schoolvakantie-activiteiten voor 12-jarigen te schrappen.

De Lezen op School-trajecten worden sinds 1 september 2020 eveneens sterk geïmpacteerd door de COVID-19-epidemie, en dan vnl. door de regel dat er bij code rood geen externen binnen de scholen worden toegelaten. Ook bij de andere codes geven de scholen prioriteit aan het basiscurriculum en zetten ze intensief in op het combineren van de diverse lesmethodes (klassikaal onderwijs combineren met afstandsonderwijs). Aangezien de meeste trajecten van Lezen op School getrokken worden door een externe organisatie en ze bovendien gesitueerd worden als een versterking van het kerncurriculum is de impact duidelijk. Het is te begrijpen dat de scholen voor hun afstandsonderwijs eerst focussen op het kerncurriculum, hoe sterk ze de noodzaak van trajecten als Lezen op School ook onderschrijven.

Met voorliggende artikels wordt voor de begunstigden de mogelijkheid gecreëerd om deze geplande activiteiten alsnog te organiseren na afloop van de projectperiode op 31 augustus, meer bepaald in het schooljaar 2021-2022, wetende dat vanaf 1 september 2021 een nieuwe subsidieperiode zal starten voor zowel de 'Taalstimulerende Activiteiten' als 'Lezen op School'. Om dubbele financiering te vermijden wordt aan de begunstigde opgelegd dat de activiteiten die oorspronkelijk voorzien waren voor het schooljaar 2020-2021 maar die uitgesteld worden tot het schooljaar 2021-2022, duidelijk moeten te onderscheiden zijn van nieuwe activiteiten die worden georganiseerd in het kader van de subsidie voor het schooljaar 2021-2022. De begunstigden dienen hierover ook apart te rapporteren zowel inhoudelijk als financieel.

De VEK-impact met betrekking tot de herfasering van de projecten taalstimulering op school op de meerjarenraming, zal worden gecompenseerd binnen de refertekredieten, vervat in de onderwijsbegroting.

Artikel 10

De COVID-19 pandemie stelt grote uitdagingen aan het onderwijs in Vlaanderen. Voor veel leerlingen in het basis- en secundair onderwijs, in het bijzonder voor de meest kwetsbare leerlingen, blijft deze pandemie niet zonder gevolgen wat betreft de leerachterstand die ze oplopen.

Leerachterstand wegwerken is een absolute prioriteit voor ons onderwijs en een belangrijke investering in de toekomst. Om dit maximaal te kunnen realiseren wil de overheid scholen extra ondersteunen door het geven van bijkomende omkadering, de zogenaamde “bijsprong”.

Scholen gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs en centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs kunnen, na aanvraag bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten (Agodi), bijkomende omkadering krijgen in de vorm van bijkomende lestijden (basisonderwijs), urenleraar (gewoon secundair onderwijs) en lesuren (buitengewoon secundair onderwijs). De middelen kunnen ingezet worden van 24 februari 2021 tot en met 30 juni 2021.

Dit artikel bepaalt dat, wanneer de beschikbare kredieten volledig aangewend zijn, de aanvraagprocedure stopt. Het is mogelijk dat dit moment al snel wordt bereikt. Daarom treedt deze bepaling in werking op 5 maart 2021.

In het BVR waarmee de kredieten CB0-1CBG2AJ-PR naar de nieuwe specifieke BA's, zullen de afzonderlijke basisallocaties worden gecreëerd.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De artikelen 1, 2 en 3 hebben geen budgettaire impact.

Artikel 4 en 5

De potentiële meerkost wordt begroot op afgerond 93 keuro. Deze kost wordt opgevangen binnen de beschikbare onderwijskredieten.

Artikel 6, 7, 8 en 9

De middelen voor de projecten 'Taalstimulerende Activiteiten' en 'Lezen op School' voor het schooljaar 2020-2021 werden vastgelegd op de begroting van 2020. Enkel de periode waarin de middelen kunnen worden uitgegeven wordt verlengd omwille van de maatregelen inzake COVID-19. Daardoor overlappen deze (uitgestelde) activiteiten mogelijk met de activiteiten die worden georganiseerd in het kader van de projecten 'Taalstimulerende Activiteiten' en 'Lezen op School' in het schooljaar 2021-2022. Die kunnen van start gaan vanaf 1 september 2021. Daarom wordt in het artikel expliciet geregeld dat de activiteiten die worden uitgesteld omwille van de maatregelen inzake COVID-19 duidelijk te onderscheiden moeten zijn van de activiteiten die worden gepland met de nieuwe subsidie (voor het schooljaar 2021-2022), opdat geen dubbele financiering mogelijk wordt. Over beide soorten activiteiten moet ook apart inhoudelijk en financieel gerapporteerd worden.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op het personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de ontvangsten, de investeringen of de schuld.

4. VERDER TRAJECT

Omwille van de dringende noodzakelijkheid, zoals gemotiveerd in het besluit en in de algemene toelichting wordt dit ontwerp voor spoedadvies voorgelegd aan de afdeling wetgeving van de Raad van State (artikel 84, §1, eerste lid, 3°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State).

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande Besluit van de Vlaamse Regering voor het nemen van dringende en tijdelijke maatregelen in het onderwijs ten gevolge van de COVID-19-crisis met betrekking tot de geïntegreerde proeven en kwalificatieproeven, het uitstel voor het indienen van leerplannen, het behoud van het statuut van gehuwd of zelfstandig student en het verlengen van subsidies voor de projecten 'Taalstimulerende activiteiten' en 'Lezen op School';

2° De nodige kredieten voor de maatregel in artikel 10 van het bijgaande Besluit aan de Vlaamse Regering worden herverdeeld van CBO-1CBG2AJ-PR naar de nieuwe, exclusieve basisallocaties die zullen worden gecreëerd.

3° de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand te gelasten om over voornoemd voorontwerp van besluit spoedadvies in te winnen bij de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van vijfwerkdagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 3°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS